

'Als je iets wilt bereiken, moet je je ego thuislaten'

Dafne Westerhof (54) is naast communicatietrainer en actrice ook dierenactiviste. Ze vecht op een opvallende wijze tegen de bio-industrie en vóór de consumptie van biologisch varkensvlees. "Ik pak alles groots en meeslepend aan en ga tot de bodem."

26 Santé • januari • 2004

'Varkens leren me om met aandacht en concentratie naar mensen te kijken'

maal verbreedder. Bij sommigen stonden zelfs de tranen in de ogen van ontroering. Mensen die van dieren houden, beseffen hier meteen: zo hoort het, zo moeten beesten leven. Niks kleine hokken of gebrek aan daglicht. Gewoon puur, zoals vroeger, met alle ruimte en vrijheid. De boerderij en de dieren bleken het gevoel van een verloren paradijs op te roepen. Er ontstonden spontaan de hevigste discussies over de bio-industrie, over wel of geen vlees eten, over wat we van

dieren kunnen leren. Daaruit is de workshop 'Communiceren met varkens' ontstaan. Die mensen die van dieren houden, beseffen hier meteen: zo hoort het, zo moeten beesten leven. Niks kleine hokken of gebrek aan daglicht. Gewoon puur, zoals vroeger, met alle ruimte en vrijheid. De boerderij en de dieren bleken het gevoel van een verloren paradijs op te roepen. Er ontstonden spontaan de hevigste discussies over de bio-industrie, over wel of geen vlees eten, over wat we van

Wat kunnen we leren van varkens?

"Varkens zijn eigenwijs, alert en zeer fijnbesnaard. Ze horen en ruiken alles. Wetenschappers hebben vastgesteld dat ze 26 verschillende geluiden maken, van een hoge piep tot een diepe blaf. Ze hebben bovendien een ingebakken intuïtie. Er komen hier regelmatig groepen cursisten. Een varken kan met een grom de onruststoker in een groep ontmaskeren, maar ook net zo goed als een kat kopjes geven wanneer hij aanvoelt dat iemand aandacht nodig heeft. Als ik het juiste plekje onder zijn voorpoten masseer, zakt hij door zijn hoeven van genot. Maar hipt er een vogel langs, dan is hij weer volledig bij de les. Om varkens te masseren, heb je dan ook veel innerlijke concentratie nodig. Dwaal ik af met mijn gedachten dan loopt Aagje kribbig weg. Ik moet letterlijk mee ademen op haar ritme. Het is eigenlijk een spoedcursus onthaasten. Varkens dwingen je om van binnen kalm te worden en in balans te zijn. Ze leren je om met aandacht en concentratie te kijken, niet alleen naar dieren, maar ook naar mensen. Ze leren je te letten op lichaamstaal, op de kleinste signalen. Sinds ik met varkens leef, ben ik zelf ook veel fijnbesnaarder geworden. Met mensen verschillen niet zo veel van dieren! Als je een dier in een hok met soortgenoten zet, duurt het wel een week voordat hij geacclimatiseerd is. Wij mensen doen in zo'n situatie wel stoer, alsof het allemaal niks voorstelt, maar bij ons duurt het net zo lang."

Waar komt de diepe drang vandaan om actie te voeren voor het welzijn van dieren?

"Ik heb altijd een grote hang naar het boerenleven gehad. Ik ben opgegroeid in Amsterdam, maar logeerde als kind elke zomer bij mijn grootouders in het Friese Oldeholtpeade. Ik herinner me de boerderij nog heel goed. De verstilde atmosfeer. De lichtstrijpen die door kleine raampjes naar binnen vielen. De poes met haar jongen. Iets romantischer dan een stal met hooi, stro en dieren kan ik me niet voorstellen. Later volgde ik een opleiding aan de toneelschool en ging ik trainingen geven in Amsterdam. Als iedereen naar huis was, bezocht ik het liefst een kinderboerderij. Om beesten aan te raken. Ik hoorde daar, voelde ik. Was dat mijn boerenbloed? Uitzoeken Westerhof, zei ik tegen mezelf. Ik gaf me op voor de landbouwschool in Barneveld. Daar begon mijn dubbelleven: de ene dag stond ik in mantelpak trainingen te geven, de andere stond ik stalle uit te mesten in een overall. Eigenlijk was het daar tussen de mest snel beklonken.

28 Santé • januari • 2004

Dierenactiviste Dafne Westerhof

'Als je iets wilt bereiken, moet je je ego thuislaten'

Beschermvrouw van boerderijdieren' wordt ze wel genoemd. Of varkensactiviste. Of de Brigitte Bardot van Nederland. Zelf herkent ze zich vooral in de meest aardse benaming, die van 'beestenvrouw'. "Dat zegt in mijn ogen precies wat het is." Dafne Westerhof voert actie voor het welzijn van dieren. Niet met de spreekwoordelijke tuinbroek of geitenwollen sokken, maar met dieprood gelakte nagels en op puntige laarsjes. Niet door hokken open te zetten of opruimende pamfletten te verspreiden, maar met ludieke performances die de pers halen – ze is niet voor niets van oorsprong actrice en doorgewinterd communicatiekundige. Zo haalde ze in het verleden de kranten met haar BlijBeestenBus, die veilig onderdak bood aan big Aagje uit de bio-industrie. Tijdens de MKZ-crisis organiseerde ze een stille tocht ter nagedachtenis van vernietigde consumptiedieren. Ze regelde sponsors zodat er een jaar lang een opgetuigde 'scharreltram' door Amsterdam reed. Ze redde honderden hansen uit het Amstelpark, die wegens overlast geruimd dreigden te worden, en kwam ermee in een uitzending van Jack Spijkerman. In haar intussen verworven status van gromde onruststoker op verzoek van de overheid haar visie geven op het toekomstige landbouwbeleid.

Afgaand op haar uiterlijk heeft Dafne meer weg van een cosmopolitische dame dan van iemand die weet hoe een boer zijn koeien melkt. Maar schijn bedriegt. Bij haar boerderij Het Beloofde Varkensland, onder aan een dijk buiten Amstelveen, ruikt het naar mest en hollen varkens, koeien, kippen en ganzen vrij over het land. Op deze plek begon ze ooit met het geven van communicatietrainingen aan managers. Door de jaren heen ontfermde Dafne zich over steeds meer gedumpte en verstoten dieren, die intussen bezit hebben

genomen van een groot deel van de stallen. In alle vrijheid scharrelt hier haan Benjamin rond, samen met gans Arie Bombarie, de varkens Aagje, Billie Bokfont, Vrouw Vos, Manette Bromsnor en Lady Lolita, kat Roodpels en vele anderen. De namen dienen zich vanzelf aan, vertelt ze terwijl ze op het erf gans Arie over zijn veren strijkt. "Ik observeer hun gedrag en dan is de naam snel een feit. Arie Bombarie kwam hier als eendagskuiken en heeft maandenlang achter me aangelopen alsof ik zijn moeder was. Hij sliep bij me in bed en ging mee onder de douche. Als ik hem alleen dreigde te laten, zette hij een enorme keel op."

De dieren hebben het goed. Je masseert je varkens zelfs in hun eigen 'varkensmassage-salon'.

"Dat is begonnen met varken Aagje. Ik heb haar als klein wijfje uit de bio-industrie weggekocht. Ze was niet groter dan een poes en ontzettend neurotisch. Ik aaide haar om haar rustig te krijgen. Daar raakte ze verslaafd aan. Naarmate ze groter werd, werd het steeds harder werken. Een varken kan op den duur wel 300 kilo wegen, heeft een enorm lijf! Maar ik ging ermee door, want Aagje zat nog vol stress en had er duidelijk behoefte aan. Zo zit ik in elkaar: als dit de consequenties zijn, dan doe ik het. Na verloop van tijd realiseerde ik me dat ik met klassieke massagetechnieken bezig was. Voor de grap heb ik eens in een

interview het woord 'varkensmassage' laten vallen. Dat begrip is een eigen leven gaan leiden. Opeens bleken er enorm veel varkensgekkete te bestaan, die dolgraag eens op mijn boerderij wilden komen kijken. Toen heb ik hier voor het eerst een open dag gehouden. Dat was een heel bijzondere ervaring. Geïnteresseerden kwamen van heinde en verre. Binnen tien minuten waren ze alle- →

'Varkensmassage ontstond doordat ik een uit de bio-industrie weggekocht, neurotisch varkentje rustig probeerde te krijgen'

Santé • januari • 2004 27

'De ene dag stond ik in mantelpak trainingen te geven, de andere stond ik stallen uit te mesten in een overall'

Dit was het! Maar naarmate ik deze wereld beter leerde kennen, ging ik ook beseffen wat er mis is. Op een dag kreeg ik les in geboortezorg voor biggen. Daar stelde ik me iets heel zorgzaam bij voor. In plaats daarvan kwam ik in een biostal, waar ik zag hoe op elkaar gepakte biggen werden weggerukt van hun moeder. Met een elektrisch mes werd hun staart afgesneden. Met een ander apparaat werden vervolgens de hoektanden eruit geslepen. Van de pijn krompen hun kleine lijfjes tot zeker de helft ineen. Ik was misselijk van angst en weigerde de handelingen zelf uit te voeren. 's Middags moesten we beren castreren. Zonder verdoving. Die beesten schreeuwen zo hard dat de Arbo-wet verplicht om er oorkappen bij te dragen. Ook dat weigerde ik te doen. Sinds die dag weet ik precies waarvoor ik op aarde ben. De bio-industrie is gruwelijk en moet verdwijnen."

We moeten massaal vegetariër worden?

"Nee. Ik predik geen vegetarisme. Vlees eten zit zo diep geworteld in onze cultuur, dat krijg je er niet uit. Mijn aanpak is ook niet om allemaal nare verhalen rond te vertellen, zoals over die observaties in de biostal. Met mijn communicatie-ervaring weet ik dat mensen daarvan dichtklappen. In plaats daarvan wil ik mensen op een mooie manier verleiden om biologisch scharrelvlees te eten. Dat is eerlijk vlees, zowel voor mens als dier. Supermarkten, consumenten, boeren en overheid wil ik daarvan overtuigen. Het is een kwestie van de juiste snaar raken. Ik weet dat het kan. Kijk maar eens goed naar Aagje. Die is langer dan een normaal varken. Er zijn twee extra ribben in haar lijf gefokt zodat ze extra karbonades oplevert. Dat weet niemand, want het staat niet op de achterkant van de vleesverpakking van Albert Heijn. Maar als ik erover praat, merk ik wel dat het iets losmaakt bij mensen. Wie vindt dat nou niet absurd? Overigens eet ik zelf geen vlees, ook geen biologische scharrelvlees. Dat kost me nog elke dag moeite. De gedachte aan draadjes-vlees! Uitgebakken spekjes! Boerenkool met worst! Ik was vroeger een vleesjunk. Als kind was ik bereid om voor een kwartje het stukje vlees van mijn broers bord te kopen. Maar vlees eten zou nu hoogverraad zijn tegenover mijn huisgenoten; alsof ik vreemdga. Het kan echt niet. Ik breng dat offer. Als surrogaat probeer ik me af en toe de smaak van vlees voor te stellen. Daar geniet ik ook van."

Dierenactivisme ligt nu nogal onder vuur.

"Na de moord op Pim Fortuyn heb ik meteen

gereageerd met een persverklaring. Ik voelde aan mijn water dat die daad niets met dieren te maken had. Dat bleek achteraf ook te kloppen. Ik wijs alle radicale acties af. Hokken openzetten is het domste wat je kunt doen, in de eerste plaats voor de dieren zelf. Maar om iedereen die opkomt voor het lot van dieren nu opeens 'terrorist' te noemen, is belachelijk. Dat vind ik geen goede ontwikkeling. Persoonlijk denk ik wel dat je met de belangen van alle partijen rekening moet houden om tot een werkbare oplossing te komen."

Jouw grote fascinatie is het gevecht tussen emotie en intellect. Leg eens uit.

"Je moet tijdig inzien dat je je eigen ego moet thuislaten als je iets voor elkaar wilt krijgen. Dat leer ik managers in mijn trainingen over zaken doen. Hetzelfde geldt als je bij een varken het hok in wilt stappen. Wie heeft belang bij wie? Je kunt niet zeggen: ik doe het gewoon. Als je niet stilstaat bij de ander, krijg je het later terug. Ik probeer me bij mijn acties niet te verliezen in mijn emoties, in woede of verdriet over alle wantoestanden. Dat zet ik opzij als ik met een varkensboer praat. Ik zou doidrifton kunnen worden, maar in plaats daarvan is mijn volgende gedachte: hoe ga ik hier iets mee doen? Ik zet de energie om."

Dat klinkt heel beheerst.

"Ja. Of noem het strategisch. Of: slim. Volgens de dierenriem ben ik een Schorpioen, stille wateren met diepe gronden dus. Ik zit vol emotie! Anders zou ik niet zo dol kunnen zijn op dieren. Maar ik gebruik ook mijn verstand. Ik heb dat grotendeels van mijn dieren geleerd, denk ik. Vroeger was ik snel kribbig, echt een kruidje-roer-me-niet. Een mens van uitersten. Ergens ben ik dat nog steeds. Wat ik aanpak maak ik het liefst groots en meeslepend, ik ga tot de bodem bij alles wat ik doe. Ik had het immers ook bij één varken kunnen laten. Maar ik heb ook balans gevonden. Op mijn erf zijn de dieren de baas. Ik moet me schikken, kan niks forceren. Dieren leren je nederig te zijn, om geduld te hebben, om de dingen op een organische manier te laten ontstaan. Om iets voor elkaar te krijgen moet

je doordenderen, maar ook beseffen dat je met anderen te maken hebt."

Toen je deze boerderij kocht, liep je net rond met een gebroken hart. Toeval?

"Destijds was net mijn grote liefde voorbij. Mijn liefde voor deze man was te groot gebleken. Ik denk dat het lot van elke grote liefde is dat hij eindigt. Ik had op dat moment iets nóg groters nodig om me boven mezelf uit te tillen. Dat werd deze boerderij. Ik greep terug op de dieren, terug op mijn jeugd. Dat werd mijn redding. Ik voelde dat het mijn bestemming was, het klopte. De binding tussen mij en mijn dieren is heel hecht. En daarvan weet ik zeker dat het niet over gaat. Dieren blijven altijd bij je. Mijn moeder overleed toen ik 25 jaar was. Ze pleegde zelfmoord. Dat was heel ingrijpend. In feite heb ik mijn leven nu zo geregisseerd, dat wat diep zit niet zomaar opeens weg kan zijn. Een nieuwe man in mijn leven verwacht ik niet. Ook daar ben ik groots en meeslepend in: zoals het toen was zal het nooit meer zijn, dus laat dan maar. Het kan praktisch gezien ook niet meer, het is niet te combineren met deze boerderij. Ik moet er 's ochtends om vijf uur uit om de dieren te verzorgen. Spijt heb ik niet dat het zo is gelopen. Mijn hele leven is nu op zijn plek gevallen. Dit gun ik iedereen. Ik zie zo veel mensen die maar wat in de rondte blijven stormen. Ik heb op een dieptepunt de schat in de put zien liggen. Bijna als in een sprookje." ■

Tekst: Stephanie Jansen
Fotografie: Erik Buis
Visagie: Joost de Lange @ hoornvandenweg

'Dat er bij varkens twee extra ribben worden gefokt, zodat ze extra karbonades opleveren, weet bijna niemand'

Santé • januari • 2004 29